

Egyen épített város

A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG EGYHÁZI ÉS POLITIKAI HETILAPJA

Megjelenik
minden második csütörtökön

ELŐFIZETÉS FÉLÉVRE 3 PENGÓ
A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG
58141. SZ POSTATAKARÉK-CSEKKSZÁMLÁJÁRA KÜLDENDŐ
KIADÓHIVATAL BUDAPEST, DONÁTI-U. 49., II. EM. 15

FELELŐS SZERKESZTŐ
ÉS KIADÓ
HÜTTL ÁRMIN
BUDAPEST, I., VERBŐCZY-U. 28

Karácsonyi harangszó

»Örüljétek az Urban mindenkor; ismét mondom, örüljétek! A ti szelid-lelkűségtek ismert legyen minden ember előtt. Az Ur közel! Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban és könyörgéseitekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt. És az Istennek békessége, mely minden értelmet felül halad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.« Filippibellekhez 4, 4—7 v.

Mint valami csodálatos, távolról hangzó karácsonyi harangszó csendül felénk az apostol buzdítása. E buzdításban csupa karácsonyi hang száll felénk a legszebb összhangzásban. Az első harang, a szeretetnek lágyan csengő, szívhez szóló harangja, azt kongatja felénk: A ti szelid-lelkűségtek ismert legyen minden ember előtt! Megszólal a mélyebben hangzó intés harangja: Semmiről ne aggódjatok! Erre az intésre éppen manapság, mikor a különböző gondok és aggodalmak csapatoستul rohannak meg minden embert, különösen nagy szükségünk van. Azután hallunk fenségesen ünnepélyes harangszót: Az Istennek békessége, mely minden értelmet felülhalad...

Valamennyi harangunk szaván azonban uralkodik egy szinte földöntúli magasságból lelkünkbe hatoló magasztos hang: Az Ur közel! A harangok mennyei szépségű zenéjének alaphangjaként újból meg újból felhangzik a hatalmas hang: Örüljétek az Urban, ismét mondom: örüljétek! Ez a szent zene akarja ünnepi öröme hangolni a hívő lelkeket. Ezek a harangok hozzák felétek az angyali üzenetet: örüljétek! Ezek biztatnak minket arra: Örvendeztesd meg felebarátodat! Karácsony az öröm ünnepe. A keresztyén ember nagyon jól ismeri azt az összefüggést, mely az ő szent vallása

és az öröm között van: tudja, hogy a hívő ember mindenkor örvendhet az ő Ura kegyelmének. De a legjobban mégis így karácsony táján érzi át a szent örömet, hogy Isten megváltottja, a legjobban mégis csak így karácsony táján érzi azt a lelki szükségét, hogy másoknak örömet szerezzen. Elsősorban a gyermekeknek. Mert ezek a kicsiny emberkéek tudnak a legjobban örülni. Hogyan ragyognak a gyermekszemek a meggyújtott karácsonyfa gyertyácskáinak világosságában!

Mily kevés anyagi erővel lehet a gyermek lelkébe egy egész mennyországot varázsolni! De nem szabad a felnőttekről sem megfeledkeznünk. Ha nem lehet is mindenkinek ajándékot adnunk, van az örömszerzésnek sok olyan útja-módja, melyen mindenki célt érhet, aki iparkodik. Hiszen tulajdonkép sokkal több örömmel tartozunk felebarátainknak, mint azt rendszeren gondoljuk. Az igazi öröm a lélek legbensejének a ragyogása. Ilyen ragyogást a lélek csak a szeretet világosságában mutat. Valódi szeretetet csak Istentől tapasztalunk és mi is csak akkor mutathatunk testvéreinknek ilyen szeretetet, ha olyan szemekkel tekintünk rájuk, ahogyan Isten nézi őket, vagy ahogyan Jézus nézné őket. Ha testvéredben azt az érzést keltetted fel: ő szeret engem, akkor igazi örömet szerezted neki, még ha talán nem is adhattál neki ajándékot. Egy szóval, egy mosollyal szerezhetsz gyakran tartós örömet felebarátodnak.

Te magad is örvendj, testvérem, Jézusodnak! Isten teneked is kegyelmes atyád lett benne. Neked is örömet akar szerezni Jézusod, nemcsak egy egész földi életet, de az egész örökkévalóságon át. Jézus a te számodra is az életnek bölcsessége, igazsága, megszentelése és megváltása, mint azt Pál apostol mondja. Ha csak némi sejtelmed van is arról a nagy szeretetről, mellyel Isten Jézusban téged is megajándékozott, akkor boldogan állasz meg a karácsonyfa világosságában és áldod a jó-

ságos Istent, ki Jézusban az örök életnek világosságát ajándékozta neked. A karácsonyfa alatt állva, talán sok rejtélyt láthatsz még, testvérem, melyet az élet számodra tartogat, de egyet érezhetsz: az örök szeretet öröklik felettem, irányítja sorsomat és azért áldom, magasztalom az Ur jóságát és szívemből örvendek megtartó és megváltó Istenemnek.

Segélyosztás

A budai egyházközség közönségének még élénk emlékezetében van az 1929. évi közgyűlésnek az a heves összeütközésekre okot adó határozata, amelynek értelmében a közgyűlés dr. Varsányi Mátyásnak segélyt szavazott meg, de az akkori egyházi elnökség ezt a határozatot megfellebbezte, minek következtében az egyházi felsőbbség az egyházközség határozatát megsemmisítette.

Az egyházi felsőbbség elfogadta a budai egyházközség akkori elnökségének azt az álláspontját, hogy ez a segély *semmi egyéb, mint a hivatali állásától feljüggesztett lelkész fizetésének a törvényt megkerülő uton annak kezeihez való juttatása.*

Azóta az egyház vezetése más kezekbe került.

A jelenlegi vezetőség a presbiterium 1931. évi május 12-én tartott ülésében dr. Varsányi Mátyásné segély iránti kérelmét pártolólalag előterjesztette, a presbiterium a segélyezést pártolta és dr. Demel Aladár egyházfelügyelő a következő határozatot mondotta ki: »A segély összezszerűségét a pénzügyi bizottság és a gondnok meghallgatása után fogja az elnökség a közgyűlés elé vinni.«

Az elnökség azonban dr. Varsányi Mátyásné segély iránti kérelmét nem vitte az 1931. évi június hó 2. napján tartott közgyűlés elé, hanem az egyház pénztárosánál, Wichmann Edénél megjelent az egyház gondnoka, Kun Atilla és 500 pengőt kért. Mikor a pénztáros azt kérdezte, hogy mi célból és kinek a rendelkezése folytán kell a pénz, a gondnok azt válaszolta, hogy azzal nem kell törődni, elég, ha ő, mint gondnok a pénzt felelősségének tudatában kéri. A pénztáros nyugtát kért és kapott, ezt azonban nem találta megfelelőnek, kérésre kapott azután egy másikat, amelyben azonban a gondnok az 500 pengő átvételét oly módon ismeri el, hogy az a pénz Filippinyi Sándor ellenőrnek kézbesítés végett lesz átszolgáltatandó.

E tényállás alapján a budai Luther szövetség vezetősége feljelentette dr. Varsányi Mátyás lelkészt, dr. Demel Aladár egyházfelügyelőt, Kun Atilla gondnokot és Filippinyi Sándort, hogy az egyház pénztárából illetéktelenül 500 pengőt felvettek és azt jogtalanul törvényellenes célokra fordították.

E fegyelmi feljelentést az egyházmegyei elnökség elutasította.

A panasz elutasításának az az indoka, hogy az 1931. évi költségelirányzatban 1100 pengő van segély címén felvéve és mivel a budai egyháznál állandó gyakorlat és az egyházi alkotmány szelleméből is következik, hogy ebből az előirányzott összegből az elnökség saját hatáskörében utal-

ványozhat, ezért a panaszlottak nem követtek el semmiféle törvénysértést. *Kimondja azonban az egyházmegyei elnökség végzése azt, hogy egyházközigazgatási szempontból az utalványozás jogosságát és összezszerűségét a zárszámadó közgyűlés és az egyház számvevőszéki hatóságok lesznek hivatva elbírálni.*

Ez a végzés jogerős, mert az egyházi alkotmány 359. § e pontja alapján hozott végzés ellen a 420. § értelmében fellebbezésnek nincs helye.

Ezért vagyunk kénytelenek panaszunkkal a nagy nyilvánosság elé lépni és igazunkat akkép keresni, végeredményében pedig az egyházat ért kár orvoslását megkísérelni.

Ha tény, hogy az 1931. évi költségelirányzatban a »Segély« tétele alatt 1100 pengő van felvéve, úgy e tétel összege az egyházi alkotmány 245. §-ában g pont alatt felvett és megengedett egyházi kiadásnak felel meg, mely törvényes rendelkezés szerint az egyházat alkotmányosan terhelő kiadások összegének két százaléka előre nem látható szükségletek fedezésére és *közjótékonyági célra* előmozdítására fordíthatók és *csak ilyen célra* és csak e két százalék keretein belül utalványozhat az elnökség. A budai egyházban ilyen közjótékonyági célok: supplikánsok segélyezése templomépítésre szolgáló adományok, különböző iskolák segélyezése, stb., ami évenként kb. 500—700 pengőre szokott rugni.

Az egyházi elnökség azonban ezt a hatáskörét túllépte és visszaélt diszkrecionális jogával akkor, amidőn a közjótékonyagra szánt összeget dr. Varsányi Mátyásné segélyezésére fordította, tehát a törvénysértés nyilvánvaló.

Hogy az elnökség maga is nagyon jól tudta, — hogy ebből az előirányzott tételből dr. Varsányi-né részére segélyt nem utalhat, — ezt bizonyítja, a presbiterium elé terjesztett az az indítványa, hogy a segély összezszerűsége kérdésében a *közgyűlés* határozatát kívánta és ezt az indítványt a presbiterium határozattá is emelte, tehát a szóbanforgó segély engedélyezése ügyében való döntést a közgyűlés hatáskörébe utalta át.

Az elnökség azonban a presbiterium határozatát megszegve, a kérvényt nem terjesztette a közgyűlés elé, hanem a határozat félretételével az egyházi alkotmány 245. §-ának megsértésével a segélyt maga utalta ki a *közjótékonyági célra szolgáló összegből* dr. Varsányi Mátyásnénak.

Maga ez a tény, hogy a panaszlottak a presbiterium határozatának nem engedelmességek, magában elegendő alap a fegyelmi eljárás megindítására, dacára annak, hogy az elnökség csakugyan jogosult lehet a segélyre előirányzott összegből méltányos esetekben a valóban reászorultak számára utalványozást eszközölni.

Nyilvánvaló, hogy az egyházközség elnökségének az a magatartása, amivel a presbiterium határozatával szembehelyezkedett, abban leli magyarázatát, mert az 1931. évi június 2-án tartott közgyűlésen előre látta, hogy a presbiterium javaslata heves ellenzésre fog találni és ha a presbiterium javaslatát a közgyűlés el is fogja fogadni, akkor e határozatot azok, akik az egyházi jogszabályok rendelkezéseihez és szelleméhez ragaszkodnak, meg fogják fellebbezni. Ezért választotta az

egyházközség elnöksége ebben az ügyben azt a jogosan kifogásolható elintézési módot, hogy dr. Varsányi Mátyásné — a közgyűlési nyilvánosság kirekesztésével — a »közjótékonyság« leple alatt juttatta a segélyt.

Az egyházi elnökségnek ez az eljárása már csak azért is felháborító, mert a mai gazdasági válságban, amikor a nyomor oly nagy, hogy ember-tömegek éheznek, erkölcsileg érintetlen, becsületes családapák állás- és minden jövedelem nélkül vannak és nem tudnak övéik létfenntartásáról gondoskodni, amikor tehát az egyházaknak erejük minden megfeszítésével azon kell fáradozniok, hogy a valódi nyomort enyhítsék, akkor a mi egyházunk vezetősége dr. Varsányiné — valójában pedig annak a súlyosan kompromitált lelkeseknek — juttat segélyt, aki szabad lakáson kívül havi 166 pengő fixfizetéssel és körülbelül havi 150 pengő pótlékkal rendelkezik és akinek ingatlan vagyona is van.

Az egyházközség vezetőségének az egyház céljaira beszédett — és pedig nemcsak a jelenlegi vezetőséget támogató, hanem a többi hivek járulékaiból, adózásából is befolyt — pénzekből a legelkiismeretesebben kell gazdálkodnia és sáfárkodnia. A befolyt jövedelmeket kizárólag rendeltetésüknek megfelelően szabad felhasználnia. Meltán hibáztatható tehát a jelenlegi vezetőség akkor, ha ennek az elvnek gyakorlatban való érvényesítésénél figyelmen kívül hagyja azt, hogy a segélyekre szánt költségvetési fedezetet csak a valóban nyomorgóknak segélyezésére utalhatja ki — nem pedig rokonszenv vagy egyéb okok alapján, amint az a most tárgyalt esetben történt.

Hisszük és reméljük, hogy e felszólalásunknak az lesz az eredménye, hogy a jobban értesült egyházmegyei elnökség a fegyelmi eljárást hivatalból meg fogja indítani, vagy pedig az egyházközség elnöksége a saját erkölcsi reputációja érdekében a fegyelmi vizsgálatot maga ellen meg fogja kérni.

A legegyszerűbb és legegyszerűbb eljárás azonban az volna, ha az egyházközség jelenlegi vezetősége ez ügyben tanusított helytelen magatartását és hibáját belátva, az egyházközségnek, közvetve pedig az inségeseknek rovására előállott fedezeti hiányt — vagyis a dr. Varsányi Mátyásné részére kifizetett 500 pengőt — az egyházközség pénztárába visszatérítené.

Ezzel a tényével az egyházközség vezetősége az ügyben megnyugvást érne el és sok, valóban szűkölködő és nyomorgó intézménynek és hívűnknek tenné ragyogóvá és meleggé a Szeretetnek közelgő ünnepét.

Dr. Sz. A.
Dr. H. K.

Világgylölőhöz

Ne gyűlöld a világot
Fanyar lélekkel folyton!
Hogyha gonosznak látod:
Javítsd meg legalább ott,
Hol élsz, azon a ponton!

Ha ezt teszed: betöltöd
Meltón a hivatásod,
Mert adtál fényt, életet,
Parányi szeretetet
A Világmegváltáshoz...

V. I.

A fáraó és a szegény özvegyasszony

Irta: Farkas Mihályné

Régi történet, szép és tanulságos, ime hallgassátok:

Élt egykoron messze Egyiptomban egy hatalmas fejedelem, aki sok millió nép fölött uralkodott; se szere, se száma nem volt kincsének, marhájának és diadalmas csatákban, alattvalói hulló vérelvel írta be nevét a történelem könyvébe.

De még mindig félt, hogy a feledés pora fedje majd emlékezetét, ha egyszer sirba száll, azért elhatározta, hogy egy soha nem látott pompájú templomot emeltet a maga Istenének és annak homlokzatára véseti majd arany betűkkel a nevét.

Királyok szándékát nyomoi követi a tett. Az ország legnagyobb építőmesterei tanácskoztak a remek épület tervén s ezer meg ezer munkáskéz mozdult serényen, hogy megvalósítsa azt. Mire a Nilus jóvoltából második termését hozta az áldott föld, már büszkén emelkedtek égnek az óriás falak.

A fáraó nagy kedvét lelte terve megvalósulásában; aranyos hintójában ülve — amelyet rabszolgák hordoztak vállukon — személyesen ügyelt föl az építés munkájára és mert a siker dicsőségében senkivel osztozkodni nem akart, szigorúan megparancsolta, hogy senkitől semmiféle ajándékot e célra elfogadni nem szabad.

Történt pedig, hogy egy szegény özvegyasszony, ki sanyaru munkájával tengette napról-napra életét, tanuja volt e nagyszerű munkának és ellenállhatatlan vágy támadt szívében, hogy ő is valamivel hozzájárulhasson az Ur házának építéséhez.

Volt egy fillérje, egy marok szénát vett rajta és odavetette az ökrök lábai elé, amelyek az óriási márványoszlopokat cipelték társzekereken a templom előcsarnokához.

Megpillantá ezt a fáraó és nagy haragra gerjedt. Egy intésére a poroszlok trónja elé hurcolták a remegő asszonyt.

»Hogy mersz akaratommal szembeszállni, te vakmerő?« — kiálta reá — »vagy nem tudod-e, hogy magamnak kívánom a dicsőséget, hogy az Urnak e hajlékát fölépítem az utolsó tégláig? És ime, te kijátszod parancsomat, alattomosan táplálva barmaimat?!«

»Szüntesd haragodat, oh életnek és halálnak ura« — esdekelt az özvegy. — »Dicsőségemben osztozni én nem kívánok. Hisz milyen csekélység az én adományom és nem is tud arról senki, nekem pedig nagy öröm, hogy e parányi háláldozattal szolgálhattam az Istennek, aki nekem mindent adott!«

Megilletődve az asszony alázatos lelkületén, bántatlanul bocsátá őt el színe elől az uralkodó, a templom pedig csakhamar elkészült, márvány, arany és drágakő, egy tökéletes műremek.

A bejárat fölött pedig ott tündökölt a fölírás :
»Ezt a templomot építé az Ur tiszteletére Ramses
fáraó, Egyiptom királya, ő egyedül és senki más«.

Másnap összegyülének a főpapok és a tenger-
nyi nép, hogy nagy ünneppel felszenteljék a
templomot. És íme, mikor a márványtábláról
lehullott a biborlepel, megdöbbenve látta mindenki
a csodát. Egy titokzatos felsőbb hatalom meg-
változtatta az írást és a homlokzaton ez a kijelen-
tés állt :

»Ezt a templomot az Ur tiszteletére építé
Ramses fáraó, egy szegény özvegyasszony segít-
ségével«.

A fáraó pedig magába térve megértette az
intést. Megértette, hogy az Isten többre becsüli a
szegény fillérjét, mint a gazdag dus ajándékát,
ha nem hivalkodásból, hanem igaz szívből ered
és megértette, hogy a királyok is csak porszemek
s a dicsőség csupán őt illeti, az Örökkévalót.

Karácsonyfa árnyékában

Árnyékában a szent jenyőnek,
A fehér, békés ünnepen
A földi létől meggyötörten
Fáradtan hajtom le fejem.
Szeretnék békén megpihenni,
De a gondolat-karvalyok
Sötét, nyomasztó kóválygása
A lelkem felett oly zajos.

Nem hagynak nyugton, felriasztanak
És gyászos multat, bús jelent
Elém idéznek dübörögve —
S tőlük a szívem szinte reng...
Oh nem a magam sorsát látom!
Ebben megnyugszom, mitse bánt :
Az egyetemes létzajlását
Nézem, mint zugó óceánt...

Oh Tenger! Tenger! Nagy Életvíz!
Te Isten-szívtől elszakadt!
Mikor szűnsz már meg háborogni
A roppant égi bolt alatt?
Mi démon átka volt, amely így
Titáni módra felkavart,
Hogy mozgó embertömegeid
Vad lázongása egyre tart?...

Ideje volna csendesülnöd,
Hogy végre sima tükrödön
A boldogságnak ekéjével
Szántana végig az öröm ;
Hogy föled hajolvá, az Isten
Meglátná benned önmagát —
S dalolná vized minden cseppje
A testvériség szent dalát...

Egykor, régen... Oh emlékezzél! —
Az Ég feletted megnyitott
S az angyalodalos fényes éjben
Öledbe szállt a nagy Titok...
Lejött hozzád az Isten-Ember,
Az üdvözítő Szeretet,
Hogy beléd — Istenhez emelve
Lelheljen igaz életet.

Mint magvető úgy járt fölötted —
S megáldva kebled mélyeit
Beléd vetette, beléd szórta
Az örök Ige magvait...
De te kidobtad önmagadból
Mindazt, mint drága gyöngyöket ; —
S így lett a bűnök tanyájává
Örvénylő, sötét bus öled...

Nem kellett néked a nagy Mester,
A Béke-király, — Ő, az Údv ;
Pedig hiába, megváltásod
Mindörökre csak tőle függ.
Nélküle nincs ut, nincs fejlődés,
Csak hanyatlás, csak kárhozat ; —
Írányt fenséges távlatokba,
Az Isten jelé Ő mutat...

Oh csillapodjál nagy Életvíz!
Emberiség, oh csillapodj!
Csapjon össze egy szent összhangba
Békésen minden kis habod!
Hasztalan törsz dölyfösen Égre ;
A lét Ura ha rád tekint :
Gög-hullámaid összetörnek
A szenvedések szirtjein...

Ott tartasz máris... Sirva, nyögve
Ölelsz zord inségpartokat,
Mig egyszer végre csak elsimulsz
Mint egy hófehér patyolat ; —
S előmlik rajtad az alázat,
Krisztusnak adva át magad,
Hogy szelleméből Isten képét
Beléd tükrözze mint a Nap...

Vitovszky István

Az eredmény

Olvasóink lapunkból ismerik a dr. Varsányi
Mátyás lemondása vagy le nem mondása körül
folyó törvényes vitát. Mielőtt ennek az ügynek a
legujabb hajtásairól e sorokból tudomást szerez-
nének, ne sajnálják a fáradságot, lapozzák fel az
előbbi közleményeket a folyó évi 13 (szept. 24),
14 (okt. 8), 15 (okt. 22), 16 (nov. 5)

lapszámokban s azután olvassák tovább ezt a
beszámolót. Ott kell folytatnunk, hogy Traeger
Zsigmond ny. kuriai bíró, szövetségünk elnöke a
»Mondolat«-ban kifejezésre juttatott elsőfoku állás-
pontot megfellebbezte. A fellebbezésre a bányai
egyházkerület püspökétől 1551/1931. sz. a. október
31-éről kelteve a következő választ kapta:

»Méltóságos uram!

A budai felfüggesztés alatt levő lelkész, dr. Varsányi
Mátyás ügyében a kerületi elnökséghez intézett és folyó
hó 18-án kelt hivatalos beadványára tisztelettel értesitem,
hogy a kerületi elnökség a szóban levő ügygel addig érde-
mben nem tud foglalkozni, míg a beadvány alapját képező és
a kellő felvilágosítást megadó iratokat nélkülözi. Neveze-
tesen a ker. elnökség nem ismeri a dunántúli kerület tör-
vényészékének azt az ítéletét, melyben megállapította,
hogy Varsányit lemondott lelkésznek kell tekinteni. Nem
ismeri Méltóságodnak és társainak ebben az ügyben a buda-
pesti esperesség elnökségéhez intézett beadványát. Nem
ismeri az e beadványra az esperesség elnöksége által adott
választ. Ezen iratok hiányában a ker. elnökség érdemleges

választ a beadványra nem adhat. A beadványt azonban az irattárban megőrzi, hogy szükség esetén kéznél legyen.

Dr. Raffay Sándor s. k. bányaker. ev. püspök.

A megdöbbenően rideg és a kérdés lényegét teljesen mellőző püspöki válasz az érdekeltek közül a vérmesebbeket majdnem arra ragadtatta, hogy a püspök ur figyelmét felhívják a kerület által részére hivatalosan tartott érintkezési lehetőségekre (küldönc, levél, telefon stb.), de azután az a higgadtabb álláspont győzött, hogy elnökünk megküldi a püspök urnak azokat az aktákat, amelyeket ő hivatalosan nem tudott vagy nem akart megszerezni s ezenfelül eljárása ellen az egyetemes egyház elnökségénél panaszt is emelt. Az egyetemes elnökség a panaszt az egyetemes közgyűléssel nem tárgyalta. A két újabb beadványnak mégis volt annyi eredménye, hogy a püspök ur az általa egyszer már elintéztett ügyben 1673—1931. sz. a. dec. 5-éről keltezett újabb választ adott, amely így hangzik:

»Méltóságos Traeger Zsigmond ny. kuriai bíró, budai egyháztag urnak

Budapest.

Méltóságodnak több budai egyháztag nevében is dr. Varsányi Mátyás budai lelkész ügyében a kerületi elnökséghez intézett beadványára van szerencsém a következőket válaszolni.

Varsányi Mátyásnak 1928 dec. 8-án kelt nyilatkozatát, amidőn az 1929 március 18-án esedékessé lett, alkotmányos törvényszerű eljárásra az esperesség elnökségének kiadtam. Az egyházi életben ugyanis a püspököt sem a törvény, sem a nyugdíjról szóló szabályrendelet nem hatalmazza fel arra, hogy bárkit egyházi közérdekből nyugdíjba küldhesen. A nyugdíjazást vagy az egyes ember kérheti, vagy az egyházmegye, illetőleg az egyházközség indíthatja meg, ha a közérdek úgy kívánja.

Az egyházmegye elnöksége úgy látta jónak, hogy mielőtt Varsányi nyugdíjazást kérő nyilatkozata a nyugdíjintézeti bizottság elé kerülne, előbb az ellene felhozott panaszokat tegyék elbírálás tárgyává. Ehhez az egyházmegyei elnökségnek joga volt, mert a panaszok között olyan természetűek voltak, amelyek Varsányi elmozdítását vonhatták volna maguk után. Együttal a panaszolt tételek közé felvették a nyugdíjazást kérő nyilatkozat visszavonását is.

Hogy a törvénykezési eljárás olyan szokatlánul hosszúvá lett, az mindenesetre sajnálatos dolog, de az esperesség elnökségét vád nem érheti. Ha az eljárás gyorsan befejeződött volna, akkor Varsányi nyugdíjaztatásának a kérdése is már régen megoldódott volna.

Én nem bocsátkozom bele abba a kérdésbe, hogy Varsányinak joga volt-e visszavonni a visszavonhatatlannak jelzett kijelentését. Nézetem szerint ennek alkotmányos elbírálója egyedül csak a nyugdíjintézeti bizottság lehet, amely elé a törvénykezési eljárás befejezése után az ő nyilatkozatát feltétlenül be kell terjeszteni.

Az eddig előadottakból is nyilvánvaló, hogy a püspököt és a kerület elnökségét semmiféle mulasztás nem terheli, de sőt az esperesség elnöksége is eddigelé nem mulasztott semmit, legföljebb arról lehet szó, hogy hivatalos eljárásában más utat is választhatott volna. Meg kell azonban állapítanom, hogy az eddig követett útja is megfelel a törvénynek.

Hivatalos tisztelettel

Dr. Raffay Sándor s. k. bányaker. ev. püspök.

A válasszal vitába nem szállunk. *Nyolc kemény pontot* azonban leszögezzük:

1. Traeger Zsigmond és társainak a beadványa *»azt a más utat«* szolgáltatta, amely Varsányi Mátyást és a budai egyházat megkímélte volna három éves pertől, ezrekre menő költségtől.

2. A Varsányitól hivatalosan kivett nyilatkozat a nyugdíjazás ügyében való kezdeményezés

jogát a püspök kezébe adta. A püspök indíthat ilyen eljárást. Van rá precedens is.

3. A második levél eljutott oda, hogy Varsányi lemondásának a kérdése a nyugdíjintézeti bizottság által *»feltétlenül«* elbírálendő. Ezzel a beadvány teljesen elérte a célját.

4. Most már csak az a kérdés, mi az embersegebb és egyházasabb: ha az egyházi hatóság tovább is szorgalmazza Varsányi Mátyás feltétlen elmozdításának a követelését, az eddigi eljárást folytatja, szaporíttatja a költségeket, tetézi az izgalmakat s a legridegebb igazsághoz köti magát, vagy hallgat arra a jobb érzésre, amellyel Varsányitól kivette a lemondó nyilatkozatot s még a végső ítélet kimondása előtt lehetővé teszi neki, hogy legalább nyugdíjat kaphasson?!...

5. A mi véleményünk szerint csak az utóbbi alternatíva oldja meg a kérdéseket emberseges alapon, tehát a hivatalosoknak erre az utra kell térniök, — amelyen különben kezdettől fogva járhattak volna.

Több pont nincs is. Ez ugyan nem nyolc, de a nyolcas szám kitöltése nem okvetlen fontos.

Egyelőre ennyi is elég. Pontnak is, eredménynek is. Mert ebben benne van az, hogy a Varsányi-ügy végső és radikális megoldása nem kétséges. Feltétlenül nyugdíjazandó, ha ugyan szigorubb büntetéssel nem sujtják. Ezt mondja a püspök második válasza.

C. c.

Impressziók

Irta: Borbély Ilonka

Genova. Igazán a legnagyobb zavarban vagyok, mikor Genováról kell megemlékezni. Annyi szépség, érdekesség, eredetiség és különlegesség van az egyik oldalon s a másikon: egy kevés hely mindezek leírására! Mit hagyjak ki? Miről emlékezzem? Talán az lesz a legjobb, ha három — szerintem legnépszerűbb — nevezetiséget kiragadok. A Palazzo Doriát, a Palazzo Municipalet és a Campo Santot.

A Palazzo Doria ősrégi, hatalmas palota, közvetlenül a tenger partján, régi szobrokkal ékeskedő óriási parkban. Andrea Doria, a »padre della patria«, ahogy őt honfitársai nevezték, korának egyik legzseniálisabb embere s Genovának leghíresebb admirálisa, e palota széles terraszáról nézte már 450 évvel ezelőtt flottájának ki- és befutását. A három tágas teremben gyönyörű Perino del Vaga-freskók, egy csodálatosan szép kandalló, finom porcellánok, genovai bársonnyal bevont karosszékek. Sajnos, ma már a dözse-dinasztia ez ősrégi fészkeinek többi részét kereskedelmi vállalatok irodái foglalják el. Palazzo Doria-Pamfili... Minden dicsőség, emlék mulandó... Vagy mégsem?

A Palazzo Municipale megvigasztalt. Mikor elhaladtunk a hivatalos városi szobák mellett, dehogyan sejtettük, hogy odébb milyen látványban lesz részünk. Marco Polo, Kolumbusz mozaikarc képe, az 1500-ból való gobelinek (köztük a 12 hónap allegóriája), az ötféle fából összeállított parketták, mind-mind elragadó. Itt láttam a legmegkapóbb falfestményt: »Madonna az olajfák

között. Eredetije a pápa birtokában van. A plasztikussága olyan megdöbbentő, hogy az ember önkéntelenül is feléje nyújtja a kezét s csak mikor már lendül a karja, akkor eszmél rá szégyenkezve, hogy nem Tamás volt az egyetlen, akinek tapintásra is szüksége volt, hogy elhigye azt a csodát, amit a szemei már felfogtak.

De a legfélelmetlenebb eset az volt, amikor a »custode« egy sarokban felnyitott egy kis ajtót (ez különös kitüntetés; ezek az emberek ösztönösen megérik, ki az őszinte műélvező s csak azok előtt nyitják meg a rejtett csodák kapuját) s a homoru, halványkék selyemmel párnázott benyilóban, lepecsételt üvegbura alatt megpillantottuk a szakadt huru, sötétszínű Guarnerit, amelyen valaha Paganini ujjai játszottak. A meghatottságtól elfult a lélegzetünk. Hisz még a kövek is mesélni kezdenek, ha szeretettel hajolunk le hozzájuk, hát még a száraz fa...

Más ember Genova nevezetességei közül a Campo Santot nézi meg először. Én ezzel fejeztem be. Öntudatlanul. Ez volt az utolsó utam Genovában, mint azoknak, akik megbékélten véglegesen ide tértek meg. Ők egy egész életet, én csak az itteni élményeim zártam le ehelyütt. Mert élmény ez a temető is. Egészen más, mint a többiek. Genova éghajlata és levegőjének összetétele ugyanis a carrarai márványszobrokat olyan réggel vonja be, amely a holt anyagot a legnehezebb selyemhez teszi hasonlatossá. Nincs ember, aki a tilalom dacára, lopva meg ne tápogatná valamely szobor vésővel formált, leheletkönnyű selyemcsipkeként ható ruhadíszét. S ez mind azt eredményezi, hogy az ember a halálra csak addig gondol szomoruan, míg a temető kapuján be nem lép. De amikor meglátja egymás mellett azt a sok-sok hófehér emléket, amelynek szinte mindegyike — kezdve a szegény gesztenyesütő asszony közvetlen hatású siremlékén, folytatva a breviáriumba elmerült szerzetes alakján s a megszokott karosszékekben ülő nagyapa szobrán — a földi élet realitásából indul ki, természetes dolognak tartja az elmulást és barátságos meghívásként fogja fel mors eques-nek hívó szavát. Igen, meg vagyok róla győződve: a genovaiak nem tekintik ellenségüknek a halál angyalát.

Istentiszteleti rend a budai ev. templomban

December 20-án d. e. 10 órákor német istentisztelet: Fürst, E.

d. e. 11 órákor magyar istentisztelet: Váczi J.

December 25-én, karácsony I-ső ünnepén d. e. fél 10 órákor német istentisztelet, urvacSORAOSZTÁSSAL: Fürst Ervin, d. e. 11 órákor magyar istentisztelet urvacSORAOSZTÁSSAL. Énekel a budai Luther-Szövetség Vegyeskara. Kárnagy: Mikus Csák István.

December 26-án, karácsony II-od ünnepén d. e. 11 órákor magyar istentisztelet urvacSORAOSZTÁSSAL: Fürst Ervin. Énekel a budai ev. tanulóifjúság vegyeskara. Kárnagy: Mikus Csák István.

December 31-én d. u. 5 órákor ó-év esti istentisztelet: Fürst E. Énekel a budai Luther-szövetség vegyeskara.

1932 január 1-én d. e. 10 órákor német istentisztelet: Fürst E.

d. e. 11 órákor magyar istentisztelet: Váczi J. Énekel a budai Luther-Szövetség vegyeskara. Kárnagy: Mikus Csák István.

Kereszteltük: Müller Lajost.

Eskettük: Hiros Gyulát Suja Máriáival.

Temettük: Martos Ottót, Stamp Jánost, Czencz Ferencet, Görgey Imrét, ifj. Kürthy Károlynét, Schwartz Lászlónét.

Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk lapunk kedves olvasóinak és budai egyházunk minden tagjának! Hogy lapunk fennállása továbbra is biztosítva legyen, kérjük a hátralékos előfizetések sürgős beküldését. Lapunk előfizetési díja egy évre 6 pengő, melyet legegyszerűbben a budai Luther-Szövetség 58141. sz. postatakarékpénztári csekk-számláján lehet beküldeni. Befizetési lapot minden postahivatálnál lehet vásárolni.

A budapesti református egyházban az új évvel új rend lép életbe: megkezdí önálló életét a 13 anya- és két fiók-egyházzá alakult budapesti új református egyházmege. Már eddig is voltak u. n. »missziói egyházrészek«, melyek most önállókká lettek és lelkészeiket meg is választották. December 6-án volt az öt ujonnan megválasztott lelkésznek a beiktatása: *Bereczky Albert, Gál Lajos, dr. Patay Pál, Sebestyén Andor és Kutas Emil* lelkészeket egyhangú bizalommal hívták meg a szent munkára. Ugyanaz nap volt meg mindenütt az új egyházközségekben a tisztikarok és a presbyterium választása is. Minket közelebből a budai ref. egyházközség érdekel, melyben Haypál Béla lelkész dec. 13-án iktatta be a templomban az új főgondnokot, *dr. Puky Endrét*, a képviselőház alelnökét, a többi gondnokot és a 48 tagu presbyteriumot. Örömmel üdvözljük ezt az evangélium szellemének és a mai élet szükségleteinek megfelelő új szervezkedést és úgy az egyes egyházközségek, mint az egyházmege működésére. Istennek legteljesebb áldását kívánjuk. A mi evangélikus egyházunk már 1893-ban mondotta ki törvényben, hogy a tizezer léleknel nagyobb lélekszámú egyházközségek ötezer lelkenként lelkészi körökbe osztatnak be. De ezt a törvényt nem hajtották végre. Azaz, mi budaiak 1918-ban végrehajtottuk, bár nem lettünk volna rá kötelezve, mert egyházunknak nem volt még tizezernél nagyobb lélekszáma. De megalkottuk a kelenföldi lelkészi kört, mely azóta már önálló anyaegyházzá alakult. Akik csak 15 évre tudnak az egyházi életben visszaemlékezni, elmondhatják a fiatalabb nemzedéknek, hogy az ilyen szervezkedés mily nagy előnyt jelent a közegyház és az egyes hívek szempontjából is. A róm. katolikusok ezen az uton már megelőzték a protestánsokat. A reformátusok most nagy lépést tettek előre. Mikor fogja már az evangélikus egyház vezetősége a kor szavát és követelményeit megértve, az E. A. 30. §-át végrehajtani? Nem látja-e azt az egyszerű igazságot, hogy több tüzhelynél jobban melegekhetnek a hívek, mint egy tüzhelynél és hogy lelkipásztori gondozás csak kisebb gyülekezetben lehetséges?

Az egyetemes egyházi törvényszék dec. 22-én fog összeülni. Napirendjén többek között a budai lelkész fegyelmi ügye is szerepel és így remélhető, hogy egyházunk belső élete rövidesen a helyes mederbe fog jutni.

Egy pesti egyháztag német nyelven irt névtelen levelelben felhívta figyelmünket arra, hogy lapunk szerkesztésénél tartsuk mindig szemünk előtt azt, amit Pál apostol II. kor. 5, 10-ben mond. Különösnek tartjuk, hogy valaki a névtelenségbe burkolózva komoly erkölcsi íntést akar nekünk adni, kik mindenkor a legteljesebb nyilvánosság ellenőrzése mellett tárgyaljuk egyházunk ügyeit. Ha a levélíró nem érezte ki maga lapunk olvasása közben, hogy a legteljesebb felelősségérzet vezet munkánkban, higgye el nekünk, hogy minden tollvonásnál érezzük, hogy nemcsak lapunk olvasói, egyházunk hatóságai és a sajtóbírószág vonhatnak minket felelősségre, de jól tudjuk, hogy egykoron Krisztus ítélőszéke előtt is meg kell jelennünk. Épp ez a nagy felelősségérzet kényszerít minket arra, hogy egyházunk ügyeinek tárgyalásánál egyedül Krisztus evangéliumának és alkotmányunk zsinórmértékét alkalmazzunk és egyházunk jó rendje és boldogulása érdekében az igazság érvényesüléseért bátran síkra szálljunk. Jézus Krisztus minden igaz híve tudja, hogy az egész világ a gonoszságban vesztegel és a Krisztus követőjének harcosnak kell lennie. Mert Jézus Krisztus sem hozott békét erre a földre, hanem fegyvert és az ő híveinek élete csupa harc és küzdelem. Aki ettől a harctól megretten — elárulja Urának szent ügyét és építi a Sátán országát. Az emberek önzése, hamissága, hatalomvágya és hiúsága mindenütt jelentkezik és aki életét Krisztusnak ajánlotta fel, mint azt mi tettük, köteles a szent harcban való rendületlen kitérásra, tekintet nélkül arra, hogy mit mondanak az emberek — jól tudván azt, hogy aki a szíveket és a vesé-

ket vizsgálja és minden titkot napfényre hoz, egykoron megadja nekünk az ő jutalmát. Erkölcsi dolgokban soha sem a siker, hanem a becsületes szándék az irányadó és e tekintetben nyugodtan állunk majd a Krisztus ítélőszéke elé, ámbar harcunk a siker szempontjából sem mondható meddőnek. Igénytelennek látszó munkánkkal a közegyház javára elég értékes eredményeket értünk már el, és még többet remélhetünk, ha az evangélium igaz hívei mellénk állnak és erkölcsi és anyagi támogatásukkal résztvesznek önzetlen munkánkban, melynek egyedül való célja: Isten dicsősége és anyaszentegyházunk gyarapodása.

Fejleszthetjük-e iskoláinkat? Iskolánk azok közé az intézményeink közé tartoznak, melyek saját jövedelmekből a legtrikább esetben tartják el magukat. Fenntartásuk csak államsegélyekkel vagy nagy áldozatokkal lehetséges. A mai viszonyok közt új államsegélyek folyósítása vagy újabb áldozatok vállalása majdnem teljességgel lehetetlen, ezért minden nemes törekvés dacára le kell mondanunk arról, hogy iskoláink fejlesztése tekintetében legalább egy ideig újabb lépéseket tehesünk. A budapesti deákterii testvéregyházak szembe mertek ugyan helyezkedni ezzel a kényszerűséggel s ez év október havában azt határozták, hogy a deákterii leánykollégium tanári testületét három új állás szervezésével fejlesztik. November 30-án be is töltötték az új állásokat s tanárokl megválasztották Jablonovszky Piroskát, Filarszky Erzsébetet és Harmat Ilonát. A helyzet azonban napról-napra annyira romlik, hogy ezt a választást magának az egyház gondnokának, Hittig Lajosnak kellett megfellebbeznie. Hittig Lajos fellebbezésében arra hivatkozik, hogy a pesti magyar egyház a közös egyház tulajdonságainak a kétharmadát fedezni tartozik s könnyen meglehet, hogy mind a három új tanár fizetésének fedezetet nem nyerő részét — mert a kultuszminisztérium megtagadta a szokásos államsegélyt, — kétharmadrészen a magyar egyháznak kell majd kifizetnie. Hittig gondnok előterjesztését a deákterii egyház tanácsának dec. 9-én tartott ülésén *Majba Vilmos* lelkész is kénytelen volt magáévá tenni, sőt meg is toldani azzal, hogy a képviselőtestület számadásaiban máris nyolcvanezer pengő deficit mutatkozik, aminek kétharmadrésze szintén a magyar egyházat terheli s aminek fedezetéről gondoskodni kell, mert az rendes költségek fizetéséből eredt. A fellebbezés ügye élénk vitát provokált. Résztvettek benne D. Raffay Sándor püspök, Németh Ödön iskolai felügyelő, dr. Péteri Aladár szindikus, Becht főgondnok, dr. Rásó Lajos, dr. Németh Ödön. Rásó és Péteri azt fejtegették, hogy a tanárválasztás szabályszerűen történt, a szervezés szintén, úgyhogy a választás ez alapon való megtámadása alaptalan. Az érdekes és a köz szempontjából anyagilag jelentős ügy a fellebbezéssel elindult törvényes útján. A bizonyos, hogy a mai viszonyok között az államsegélyek fokozódó bizonytalanságával okvetlen számolni kellett volna. Ma csak olyan állásokat lehet szervezni, amelyek önmagukat fenntartják, vagy amelyek javadalmazására az egyház a teljes áldozatot akarja és bírja vállalni.

Mária és Márta. Leányok könyve, utavalóul az élet útjára. D. Weibrecht G. német eredetijének 12. kiadása alapján fordította, részben átdolgozta *Pröhle Henrik*, pozsonyi ev. lelkész. Budapest, 1931. Kijadja a Luther-Társaság, Budapest, VIII., Üllői-út 24. 342 oldal. Ára gyönyörű kartonkötésben 8, vászonkötésben 10 pengő. A művet L. M. Roth festményének egy szép lenyomata díszíti.

Közvetlenül lapunk zárta előtt kaptuk a díszes könyvet, melyet szívesen ajánlunk olvasóinknak megszerzésre. Serdülő leányok számára igen alkalmas karácsonyi ajándék. Fejezeteinek címei: A keresztyénység és a nő. A jellem. A testi élet. Lelki műveltség. Munka és hivatás. Idő és pénz. A vasárnap. Szórakozás és élvezet. A női becsület és méltóság. Az imádság. Szeretet és tisztelet mások iránt. Öszinteség és igazmondás. Háládatosság. Béke és békétlenség. Barátság és társasélet. Otthon és család. Haza és egyház. Örök ifjúság. A könyv szelleme tiszta evangéliumi, stílusa vonzó, át van szöve történelmi, irodalmi és a mindennapi életből vett példákkal, úgyhogy nemcsak mint hasznos, de mint élvezetes olvasmányt is melegen ajánlhatjuk a közönségnek megvételre.

A jövő társadalmi univerzális demokrácia. Irta: Dr. Nagy Sándor, rk. káplán, Kunszentmárton. (Válasz gróf Károlyi Imre könyvére.) Ára 1 pengő. 159 l. Szerző e kötetben kiadja azokat a cikkeket, melyeket a kunszentmártoni helyilapokban a beteg társadalom meggyógyítása

céljából irt. A mai társadalmi és gazdasági rendszer, melyben a tőke és a kamat uralkodnak, tarthatatlan. Az igazságtalanságot, mely az emberiséget most igában tartja, a kommunizmus sem teheti jóvá. Minden gazdasági kérdés megoldására ajánlja a *Járadékgazdálkodást*, melyben a tőke, a szellemi és testi munkás arányosan részesül a termelés hasznából. Szerző szerint ez a gazdálkodási forma felel meg legjobban az evangélium szellemének és ez biztosítaná legjobban a társadalom békés fejlődését. A gondolat nem új. Külföldön egyes nagy vállalatok már teljes sikerrel meg is valósították. Ez azonban nem kisebbíti a szerző érdemét, ki nagy lelkesedéssel és tájékozottsággal tárgyalja az új gazdasági rend lehetőségét. Kívánjuk, hogy reformjavaslataival a társadalomtudomány hivatott művelői és az államférfiak komolyan foglalkozzanak. Mindenestre felhívjuk erre a műre lapunk olvasóinak figyelmét.

Hindenburg, a német birodalom elnöke, aki május havában D. báró Radvánszky Albertet, egyetemes egyházunk felügyelőjét kihallgatáson fogadta, most a német birodalmi követség útján saját fényképét küldte meg az egyetemes felügyelőnek. Ez a kitüntetés bizonyára minden ev. egyháztagot örömmel és büszkeséggel tölt el, mert ez is mutatja, hogy a legendás hírnévű nagy hadvezér és államférfiu, kinek a világháború alatt alkalma volt a magyarságot közelebről is megismerni, mily nagyra becsüli hazánkat és evangélikus népünket.

Az istentiszteletek mechanizálásának a vallástörténeti távlatáról és jövő lehetőségeiről lapunk ez évi április 16-án megjelent 8. számában közöltünk beható és terjedelmes cikket. Amit ott a cikkirő csak pedzett, itt-ott valóságga lesz, sőt azzal a kilátással is kecsegtet, hogy az egyházi élet elevebbé tétele tekintetében sikerrel be is válik. Amerikai lapokból vesszük azt a híradást, hogy a filadelfiai presbiteriánus templomban a napokban kísérlet történt arra, hogy használható fel a modern technika vallásos célokra istentisztelet keretében. »Mikor a lelkész szószékre lépett, a templom elsőtédedét s a beszéd során Jézus életének egyes jeleneteit ábrázoló filmet vetítettek vászonra. Vetítették az énekek szövegét is, a kísérletet pedig nem orgona, hanem gramofon lemez szolgáltatta s kórus helyett is gramofonra felvett éneket hallgattak a megjelentek. A kísérletek iránt nagy volt az érdeklődés. A templom látogatottsága ötven százalékkal emelkedett. A figyelem is nagyobb volt s a beszéd alatt senki el nem aludt.

Hegyen Épített Városra adakoztak: dr. Bexheft Ármin 4.50, özv. Cserny Alajosné 2.50, dr. Daubner Imréné 3, Doktorits Benő 6, Gamauf Géza 10, Hefty Paula 3, dr. Heinlein Istvánné 6, dr. Jahl Rezsóné 3, Kesztlér András 4, Kesztlér Árpád 1, Láng Alajos 3, dr. Nvry Zoltán 2, Trebuss Pál 3, dr. Veress Imre 6, Wagner Emánuelné 6, Weisenbacher Mária 3 pengő.

Tagsági díjat fizetett: Doktorits Benő 4 pengő.

Dr. Batizfalvy főorvos, fogorvos magán Fogorvosi Intézetében vállalkozik fog- és szájbetegségekben szenvedő egyháztagjaink szakavatott, gondos és mérsékelt áron való kezelésére, mindennemű fog pótlására. Szükség esetén részleffizetésre. Forduljunk hozzá teljes bizalommal. Muzéumkörút 27. sz.

Rádió-istentiszteletek. A rádió-istentiszteleteknél sok olyan dolgra kell figyelemmel lenni, amik közönséges istentiszteleteknél rendes körülmények között nem igen jönnek számba. Egyszer majd tapasztalataink alapján foglalkozunk ezzel a kérdéssel. Most csak azt a megfigyelésünket szegezzük le, hogy a magyar katolikus rádió-istentiszteletek során egy egészen új katolikus istentisztelet-típus van kialakulóban. Köztudomású, hogy a katolikus istentisztelet lényegileg ugyanazokból a részekből áll, mint egy urvacsorával egybekötött prédikációs istentisztelet. Legutóbb Bangha prédikációjának a közlése alkalmával a katolikus mise oltári részének a közvetítése teljesen elmaradt s helyette husz percen át vagy négy egyházi éneket énekeltek végig a hívek orgonakisérettel. Mindössze itt-ott hangzott bele a közvetítésbe a különböző oltároknál csendes misét mondó papok ministránsainak a csöngetése. (Máskor a rádió is teljes miséket közvetít.) Az oltárnál végzett miserészek »népénekkel« való helyettesítése érdekes eltolódás a rádióban a protestáns istentiszteleti típus felé. Ennek a főlgyezését főként azért tartjuk érdemesnek, mert míg nálunk és a reformátusoknál a liturgikus istentiszteleti formák propagálói öntudatlanul a katolikusokéhoz hasonlóan izlésülnek adják tanu-

jelét, s szembehelyezkednek a protestáns fejlődés irányával, addig ime! a jezsuita hitszónok beszédét azáltal emelteti ki a rádióval s hallgatóit így igyekszik minél jobban bekapcsolni s aktív szerepben részesíteni produkciájában, hogy a misekánont (!) elhagyva — protestáns módon énekeltesse a népet. Ez a kísérlet önkéntelenül igazolja a rádióban és azon kívül is azt a protestáns istentiszteleti formát, amely súlyt helyez a hívek aktivitására.

— sz.

A brit és külföldi bibliatársulat legutóbbi jelentése szerint 644 különböző nyelven terjeszti Isten igéjét. Hazánkban az elmúlt évben, mely 1931 március 31-ével zárult, 15.440 teljes bibliát, 22.464 újszövetséget és 35.632 egyes bibliai könyvet, összesen 73536 darabot hozott forgalomba. Összehasonlítva a múlt évi 60.186 darabot kitevő forgalommal, az 13.350 darabban jobb eredményt mutat fel. A társulat egész forgalma az elmúlt évben 1,029.741 biblia, 1,073.185 újtestamentum és 9,785.300 egyes könyv volt, vagyis 11,888.226 drb. Ebből Kinára esik 4,694.493 könyv. Ha ehhez hozzászámítjuk, hogy Kinában működik még az amerikai bibliatársulat és a skót nemzeti bibliatársulat is, ez a három társulat egy év folyamán 11,903.136 darabot hozott Kinában forgalomba; ebből teljes biblia volt 45.593, új testamentum 85.825 és 11.773.718 egyes szent írat. Alapítása óta a társág több mint 421 millió darab szent könyvet hozott forgalomba, ebből 114 milliót angol nyelven. Hogy milyen becsülete van a bibliának a nem keresztyén népek között is, ezt a következő kis eset mutatja legjobban. Egy egyptomi mohamedán embernek bibliát ajánlott megvételre a bibliaárus. A mohamedán kezébe veszi a szent könyvet, tisztelettel megcsókolja, azután égre emelve arcát így fohászokdott: »Oh mindenható Isten, ha a keresztyének e könyvnek megfelelően élnének, az egész világ most már Nálad volna.« Azután visszaadva a könyvet az árusnak mondá: »Add ezt a könyvet mindenkinek, akivel csak találkozol, hadd ismerjék meg a helyes utat, amiképen én is épp ezen könyv segítségével megtaláltam az igaz utat.«

A Lutherania Vegyeskar pénteken, dec. 4-én este a Deák-téri ev. templomban, sikerült egyházi hangversenyt tartott, melyre 2 P, 1 P és 50 filléres árban jegyeket bocsátott ki. A hangverseny jövedelme a Lutherania céljaira volt szánva. A hangversenyen közreműködtek: Zalánfy Aladár orgonaművész és Zsámboki Miklós gordonkaművész, mindketten a Zeneművészeti Főiskola tanárai. A műsoron I. S. Bach, Králik Jenő, Purcell Nádor Mihály, Padre Martini, Popper, Homilius és Harmat Artur művei szerepeltek. A Lutherania Vegyeskart vezényelte Králik Jenő tanár, a templom karnagya.

A párizsi L'illustration nov. 21-i száma képeket közöl Reynaud francia gyarmatügyi miniszter hátsóindiai utazásáról. Október 21-én utazott Cambodza fővárosába, Pnom Penh-ba, hogy üdvözölje Sisowath Monivong királyt. A királyi palotának csodálatos nagy trónterme van remek szép falfaragásokkal. Ebben a teremben gyűlt össze október 22-én 2000 buddhista pap, hogy a miniszternek nagy ünnepséggel adják át szentkönyvüknek, a »Tritipitaka«-nak első kötetét, melyet a miniszter a maga költségén nyomtatott ki. A papok imákat morzsolva fejezték ki hálájukat a nagylelkű adományozónak. — E hírből sok mindenfélre következtetést vonhat le a figyelmes olvasó.

Megjeient a Keresztyén Család Képes Naptára az 1932. évre Tildy Zoltán szerkesztésében. Ára 60 fillér. Megrendelhető a Keresztyén Család kiadóhivatalánál, Budapest, VI., Hermina-ut 37. A naptárírászen kívül szép versek, elbeszélések, történelmi tárgyú rajzok és hasznos tudnivalók vannak a naptárban, mely már a nyolcadik évfolyamban jelent meg.

A japán kormány a háboru végeztével megbízást kapott, hogy az egykor német birtokot képező Marschallszigeteket kormányozza. Nemrégiben négy protestáns lelkesült küldött ki oda, azután még kettőt. A japán kormány fizeti ezeket a misszionáriusokat, gondoskodik számukra

Aranyra van szükségünk,

azt mai magas értékének megfelelően váltjuk be.

Felkészülünk karácsonyra

ismét izléses és modern újdonságokkal akarjuk várni vevőinket. SZIGETI NÁNDOR és FIA, ékszer, arany, ezüstárak Budapest, IV., Múzeum-körút 31. A Nemzeti Múzeummal sz.

lakásról, iskola- és kórházhelyiségről is. Megfizeti uti költségeiket is és minden háromévi szolgálat után egyévi szabadságot biztosít nekik. Ezzel szemben a misszionáriusok tartoznak munkájukról jelentést tenni, máskülönben teljesen belátásuk szerint vezethetik munkájukat.

»Erlösung von Jesu Christo?« (Megváltás Jézus Krisztustól?) E címen jelent meg a folyó évben Münchenben 320 oldalon Dr. Ludendorffné műve, mellyel a keresztyéniséget a német nép és általában az emberiség életéből szeretné kiküszöbölni. Műve nagy feltűnést keltett és sokan foglalkoztak vele folyóiratokban és önálló füzetekben is. Lic. theol. Rengstorf Károly Henrik, a tübingeni egyetem magántanára, az Allg. Luth. Kirchenzeitung hasábjain e könyvről megjelent cikksorozatát kibővítve 72 oldalas füzetben kiadta Leipzigben Dörffling és Frankennál. Ára füzve 1.50 márka.

Ludendorffné, a híres vezérkari főnök felesége, művének tudományos értéket tulajdonít, holott a keresztyéniséget gyalázó leghirhedtebb iratokkal is versenyezhet durvaság és gyalázkodás dolgában. Azt állítja, hogy az egész keresztyéniség nagy világszalás. Igazi hazája India. Rengstorf pontról-pontra felfedi Ludendorffné tévedéseit, helytelen következtetéseit és szándékos ferítéseit. Kimutatja, hogy Ludendorffné indiai forrásai nem eredeti indiai iratok, hanem L. Jacolliot francia regényíró és K. J. Plange német író műveit használja fel, akik közül egyik sem volt india-dolgokkal foglalkozó szakutód. Rengstorf pontosan kimutatja Ludendorffné forrásainak teljes megbízhatatlanságát, közli hiteles fordításban a hivatkozott indiai vallási művek szövegét és ezekből mindenki megállapíthatja, hogy mily kevés alapja és igazsága van Ludendorffné azon állításának, hogy a keresztyéniség indiaeredetű.

Hill Ottilia ruhaszalonját (II., Fő-u. 7. I/12.) a kedves Hittestvérek figyelmébe ajánljuk.

Krausz Rezső kályhámester II., Csalogány-u. 50. aranyéremmel kitüntetett, 75%-os hadirokkant hittestvérünket támogatassuk, ki jól és olcsón dolgozik. Telefon: 546—67.

Eőry Imre angol és francia szabó, I., Ráth György-u. 12. sz. (Kékgolyó-u. sarok) kéri a hittestvéreket, keressék fel bizalommal. Olcsó díjak, jó munka.

Karácsonyi bundavásár

Összes raktáron levő bundáimat, sportbundákat és egyéb szőrméket készpénzért nagyon olcsón kiárusítom

SOMOGYI szücsnél

VIII., Rákóczi-út 23. félemelet (Uránia mellett)

40 éves prot. cég

Telefon: J. 363—14

Jambor Lajos
Óráp, ékszerész- és látszerész
TELEFON: L. KRISZTINA-KÖRÚT 155.
BUDAPEST
10% ENGEDÉLY

Első Magyar

Általános Biztosító Társaság

Alakult 1857-ben. — Budapest, IV., Vigadó-tér 1.

A legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet

Az evangélikus egyháznak harminc év óta szerződéses biztosító társasága

Fiókjai vannak az ország egész területén.

Elfogad biztosításokat a következőkre:

Emberélet és baleset, tűz, jég, üveg, autó, géptörés, betörés, pénztári kiküldött kirablása, szállítmány, utipoggyász, értékküldemény, állat és szavatosság.